

Číslo: 2033/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 19. 01. 2022 do 21. 01. 2022 a dňa 24. 01. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola Mihálya Borsosa s vyučovacím jazykom maďarským – Borsos Mihály Alapiskola, Štefana Majora 8, Veľké Úľany	
Zriaďovateľ	Obec Veľké Úľany

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Adél Radványi, riaditeľka školy

PaedDr. Alžbeta Švardová, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 2033/2021-2022 zo dňa 13. 01. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Ladislav Deák, školský inšpektor, ŠIC Trnava

Mgr. Kornélia Nagy-Kürtössi, školská inšpektorka, ŠIC Trnava

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Stav a úroveň vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským, v ktorej sa vzdelávalo 110 žiakov (na 1. stupni 52 žiakov, na 2. stupni 58 žiakov). Z celkového počtu bolo 15 žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ), ktorí sa vzdelávali podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu v bežných triedach. Škola neevidovala žiakov z marginalizovanej rómskej komunity, ani žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. V školskom roku 2020/2021 sa všetci žiaci zúčastňovali dištančného vzdelávania. Z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJS) na konci školského roka 2020/2021 nepospeli 2 žiaci 2. stupňa (komisionálnu skúšku vykonali úspešne).

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Z rozhovoru s riaditeľkou školy a z analýzy školského vzdelávacieho programu (ŠkVP) vyplynulo, že škola v aktuálnom školskom roku v plnom rozsahu postupovala pri výchove a vzdelávaní podľa nezmeneného ŠkVP pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie.

Učebný plán (UP), ktorý akceptoval rámcový učebný plán škola **neupravila**. Vyučovanie predmetu SJS bolo posilnené disponibilnými hodinami na 2. stupni v 7. ročníku. Z rozvrhu hodín tried vyplynulo, že v škole bolo zabezpečené každodenné vyučovanie predmetu SJS. Škola **neupravila učebné osnovy (UO) v predmete SJS** pre primárne, ani pre nižšie stredné

vzdelávanie. UO predmetu SJSJL pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie boli vzdelávacie štandardy inovovaného štátneho vzdelávacieho programu.

Škola **nezmenila organizáciu vyučovania, neupravila** systém a nemodifikovala **kritériá hodnotenia a klasifikácie**. V riadenom rozhovore riaditeľka školy uviedla, že v čase dištančného vyučovania zabezpečili plánovaný obsah vzdelávania všetkým žiakom. Učitelia priebežne realizovali aj overovanie ich vedomostí, zručností a postojov, v dôsledku čoho nebolo potrebné v škole vytvoriť systém podporných opatrení.

Odbornosť vyučovania predmetu SJSJL bola celkovo zabezpečená na 89,13 % (1. stupeň 100,00 %, 2. stupeň 80,00 %). Predmet na 1. stupni vyučovali 4 kvalifikované učiteľky. Na 2. stupni vyučovala 1 kvalifikovaná učiteľka a 1 učiteľka (v 5. ročníku), ktorá nespĺňala osobitnú kvalifikačnú požiadavku na vyučovanie predmetu SJSJL.

V ročníkoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania škola **používala učebnice** schválené MŠVVaŠ SR pre školy s vyučovacím jazykom maďarským. Z rozhovoru s riaditeľkou školy vyplynulo, že nemali problém s ich zabezpečením. Pri vyučovaní predmetu SJSJL využívali aj pripravené učebné texty z vlastných zdrojov.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu

Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu sa sledoval v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra na 7 vyučovacích hodinách na 1. stupni a na 8 vyučovacích hodinách na 2. stupni.

Primárne vzdelávanie

Väčšina žiakov preukázala, že disponuje primeranými **komunikačnými zručnosťami**. Väčšinou rozumeli súvislému prejavu učiteliek a chápali ich bežné príkazy a pokyny. Mali osvojenú základnú slovnú zásobu, primerane správne artikulovali a ich výslovnosť bola v prevažnej miere spisovná. Vcelku ovládali texty piesní a detských hier určených na memorovanie. Na všetkých hodinách používali modelové vety, ktoré dokázali správne obmieňať, doplňovať a rozvíjať. K tvorbe dialógov boli podnecovaní sporadicky a preukázali pri nich minimálnu zručnosť. Väčšina žiakov porozumela počutému textu a jednoduchým otázkam učiteliek týkajúcich sa jeho obsahu. Prevažne správne odpovedali na kladené otázky, len ojedinele potrebovali pomoc učiteliek. Zadané texty čítali plynule, avšak nie vždy so správnou artikuláciou. Dokázali v nich vyhľadať a určiť kľúčové slová a základné informácie. S pomocou otázok dokázali reprodukovať text, avšak k tvorbe jednoduchých otázok k obsahu textu boli stimulovaní minimálne. Na sformulovanie základnej myšlienky prečítaného textu dostali príležitosť na 4 hodinách, a na vyjadrenie vlastného postoja im bol vytvorený priestor len na 3 hodinách.

V písomnom prejave na väčšine hodín primerane aplikovali pravidlá slovenského pravopisu.

Rozvíjanie komunikačných zručností žiakov (ústnych a písomných) učiteľky najčastejšie podporovali kladením jasne formulovaných otázok, zaraďovaním opakovania a utvrdenia osvojeného učiva (slovnej zásoby) jednoduchých pokynov v rámci komunikačnej témy a usmerňovaním žiakov k písaniu textu na tabuľu a do zošitov. Priebežne využívali uvoľňovacie cvičenia, spievanie piesní, recitovanie básní, pričom žiakov permanentne upozorňovali na správnu výslovnosť a artikuláciu. V menšej miere boli vyzývaní k tvorbe krátkeho dialógu podľa vzorového rozhovoru a k tvorbe krátkeho súvislého prejavu.

Čitateľskú gramotnosť žiakov rozvíjali na všetkých sledovaných hodinách predovšetkým počúvaním textu v podaní učiteľa (na 2 hodinách prostredníctvom zvukovej nahrávky), zaraďovaním hlasného čítania a kladením otázok na zisťovanie porozumenia. Len ojedinele podnecovali žiakov k vyjadreniu vlastných postojov a skúseností. Čítanie s predpovedaním deja nebolo zaradené ani na jednej hodine. Len v malej miere zapájali žiakov do rolových a situačných hier, dramatizáciu textu zaradili iba ojedinele.

Na každej hodine využívali odporúčané textové zdroje, predovšetkým učebnice a obrázky. Zvukové nahrávky zaradili sporadicky, metodické listy Štátneho pedagogického ústavu (ŠPÚ) nevyužívali.

Väčšinou uplatňovali frontálnu formu práce, len v menšej miere podporovali sociálne a rovesnícke učenie. Diferenciáciu úloh a činností podľa špecifických potrieb a možností žiakov nezaradili ani na jednej hodine. Kompenzačné opatrenia realizovali na všetkých sledovaných hodinách prostredníctvom individuálneho prístupu a predĺženého výkladu žiakovi.

Preferovali metódy, ktorými zabezpečili realizovanie vyučovania na situačnom základe a maximálnu absenciu materinského jazyka. Na redukovanie zábran u žiakov účelne využívali (na 4 hodinách) fyzický pohyb ako reakciu na verbálny podnet (metódu odpovede celým telom). Ojedinele zaradili aj gramaticko-prekladovú metódu a projektové vyučovanie.

Nižšie stredné vzdelávanie

Na sledovaných hodinách žiaci preukázali štandardné **komunikačné spôsobilosti**. Chápali bežné príkazy a pokyny učiteľky, rozumeli jej súvislému prejavu, prevažne správne používali osvojenú slovnú zásobu a uplatňovali spisovnú výslovnosť. K tvorbe krátkeho dialógu, k recitovaniu básni, spievaniu pesničiek neboli podnecovaní ani na jednej sledovanej hodine. Rozumeli počutému textu a väčšina z nich vedela aj odpovedať na jednoduché otázky k jeho obsahu. Čítali prevažne plynule (nie vždy so správnou artikuláciou), z textu dokázali vyhľadať základné informácie a určovať kľúčové slová, k prezentovanej téme vyjadriť vlastné postoje a skúsenosti. K reprodukcii textu pomocou otázok boli podnecovaní len na polovici sledovaných hodín, k tvorbe jednoduchých otázok k obsahu textu nedostali príležitosť. V písomnom prejave primerane aplikovali pravidlá slovenského pravopisu.

Rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov učiteľka podporovala na každej sledovanej hodine opakovaním a utvrdením osvojeného učiva a kladením jasne formulovaných otázok. Prevažne viedla žiakov k písaniu textov (nesúvislých) do zošitov, do pracovných zošitov a na tabuľu. V menšej miere ich podnecovala k tvorbe krátkeho súvislého prejavu a sporadicky ich upozorňovala na správnu výslovnosť a artikuláciu (na 3 hodinách z 8). Tvorbe jednoduchých dialógov o preberanej téme, spievaniu piesní, recitovaniu básní a zaradeniu uvoľňovacích cvičení však nevenovala takmer žiadnu pozornosť.

Čitateľská gramotnosť žiakov bola rozvíjaná na každej hodine zaradením hlasného alebo tichého čítania a zadávaním otázok na zisťovanie porozumenia prečítaného textu. Žiaci boli prevažne podnecovaní k vyjadreniu vlastných postojov a skúseností a k sumarizácii textu. Na 3 hodinách (z 8) učiteľka prezentovala text a motivovala žiakov k rozhovoru o ňom. Do hrových rečových činností však žiakov nezapájala, čítanie s predpovedaním deja ani dramatizáciu textu nezaradila ani na jednej hodine.

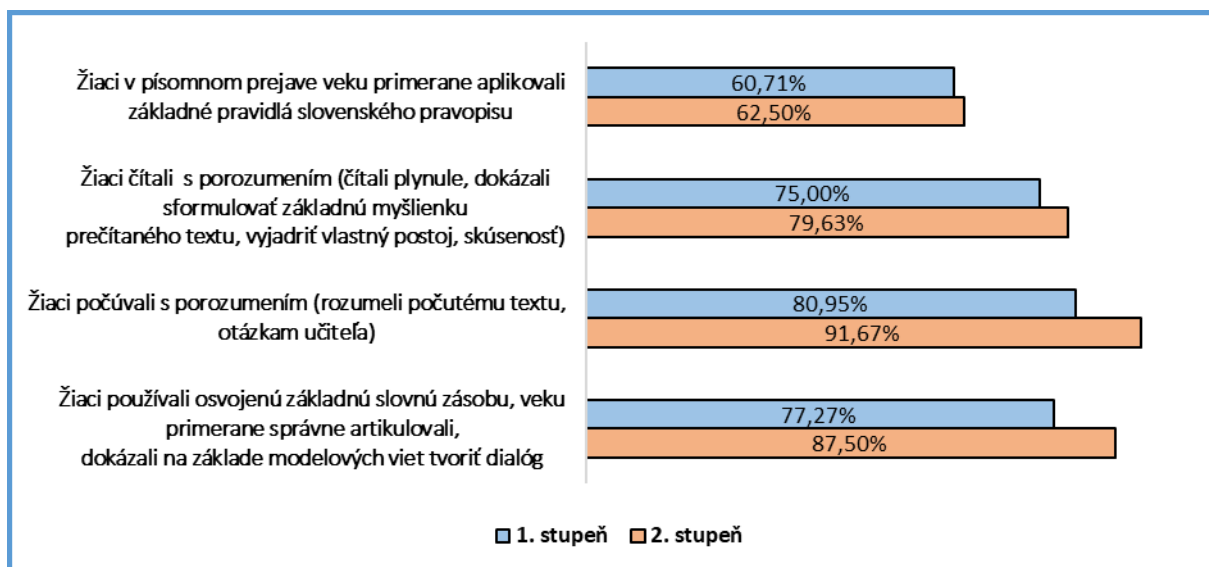
Vyučovanie bolo účelne podporované na väčšine sledovaných hodín využívaním učebníc, pracovných listov a pracovných zošitov. Didaktická technika bola využitá na 2 hodinách (prezentácia v PowerPointe). Iné zdroje a pomôcky na podporu vyučovania zaradené neboli. Metodické listy ŠPÚ učiteľka nepoznala.

Na hodinách dominovala frontálna práca, diferenciácia zadaní podľa špecifických potrieb a možností žiakov sa vyskytla na polovici hodín (s pomocou asistentky učiteľa). Kompenzačným opatreniam nebola venovaná dostatočná pozornosť, posilnenie sociálneho učenia a podpora rovesníckeho učenia sa vyskytli na sledovaných hodinách v malej miere (na 2 hodinách z 8).

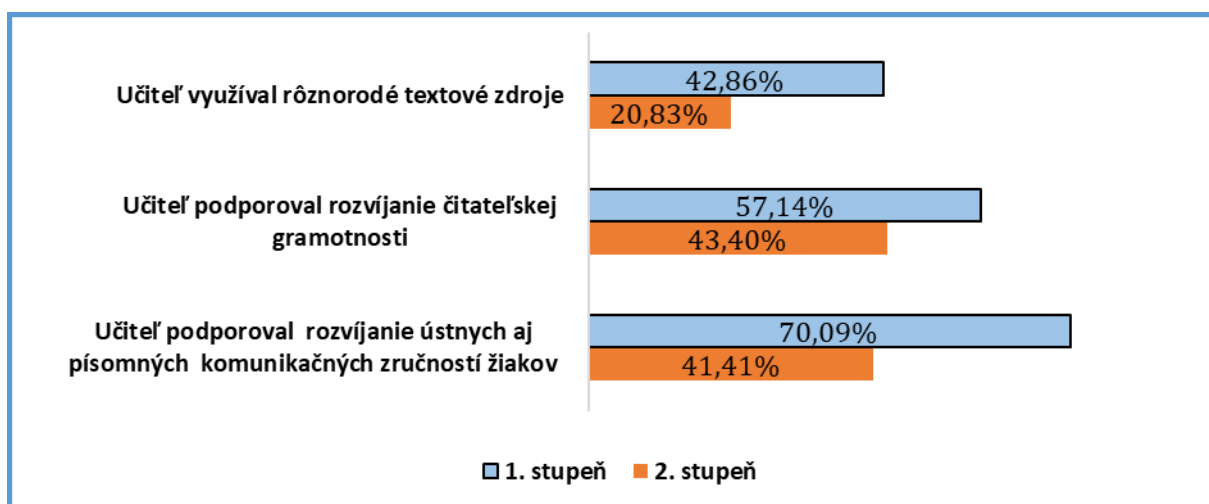
Z metód na vyučovanie jazyka učiteľka preferovala priamu (direktnú) metódu, v menšej miere komunikatívnu metódu. V jednej triede bola v každej fáze vyučovacej hodiny (pokyny,

otázky, prečítaný text) využitá gramaticko-prekladová metóda. Ojedinele bola uplatnená audiovizuálna (štruktúrno-globálna) metóda, brainstorming a brainwriting. Situačná, audiolingválna, komunikatívna metóda, hranie rolí, didaktická hra, ani projektové vyučovanie v priebehu vyučovania zaradené neboli.

Graf 1 Preukázané komunikačné kompetencie žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

Graf 2 Podpora rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

2 ZÁVERY

Škola realizovala výchovu a vzdelávanie podľa pôvodného ŠkVP, základný dokument v aktuálnom školskom roku nemodifikovala. Odbornosť vyučovania predmetu SJSL bola celkovo zabezpečená na 89,13 %. Škola vo vyučovaní uplatňovala len učebnice schválené MŠVVaŠ SR. Z priameho pozorovania edukácie vyplynulo, že žiaci používali osvojenú základnú slovnú zásobu, primerane správne artikulovali, avšak na tvorbu uceleného dialógu

nedostali príležitosť (nižšie stredné vzdelávanie), alebo v jeho tvorbe mali značné rezervy (primárne vzdelanie).

Výrazne pozitívne zistenia

- vytváranie podporujúceho prostredia, kladenie jasne formulovaných otázok učiteľkami smerom k žiakom (primárne a nižšie stredné vzdelávanie);
- zaradenie metód vyučovania jazyka, ktoré vychádzali z princípu imitácie cudzojazyčného prostredia (primárne a nižšie stredné vzdelávanie);

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov vo vyučovacom procese (primárne a nižšie stredné vzdelávanie);
- zdokonaľovanie komunikačných zručností žiakov zaradením tvorby krátkych dialógov a súvislého prejavu vo vyučovacom procese (primárne a nižšie stredné vzdelávanie);
- využívanie širšieho portfólia rôznorodých textových zdrojov (primárne a nižšie stredné vzdelávanie).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- zabezpečiť externé a interné vzdelávanie pedagogických zamestnancov zamerané na prehĺbovanie ich vedomostí a zručností potrebných na uplatňovanie efektívnych stratégií vyučovania a učenia sa žiakov v predmete SJSL;
- venovať zvýšenú pozornosť úrovni vyučovania predmetu SJSL, monitorovať kvalitu výchovy a vzdelávania v predmete s cieľom rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov;
- na vyučovacích hodinách SJSL podporovať rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov (zaradovaním počúvania textu v podaní učiteľa alebo z nahrávky, čítania s predpovedaním deja, dramatizáciou textu, smerovaním žiakov k vyjadreniu vlastného postoja, skúseností, zapájaním žiakov do hrových rečových činností...);
- podporovať rozvíjanie komunikačných zručností žiakov (tvorbou krátkych dialógov, súvislého prejavu, spievaním piesní, recitovaním básní...);

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Školský vzdelávací program a jeho prílohy – učebný plán, učebné osnovy
2. Zápisnice z pedagogickej rady
3. Rozvrhy hodín tried
4. Rozvrhy učiteľov SJSL
5. Zápisnice z rokovania pedagogickej rady za školský rok 2020/21
6. Doklady o vzdelaní pedagogických zamestnancov

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovil/a:

školský inšpektor: Mgr. Ladislav Deák

Dňa: 07. 02. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Ladislav Deák

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Adél Radványi

**Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 17. 02. 2022
vo Veľkých Úľanoch:**

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Trnava:

Mgr. Ladislav Deák

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Adél Radványi

.....

**Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných
od prerokovania):**

Mgr. Adél Radványi

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Ladislav Deák, školský inšpektor

.....

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti